

Rakenteita ja rajoja kestäville ja oikeudenmukaisille arktisille yhteisöille ja teollisuudenaloille

Mia Landauer, Lapin yliopisto, työryhmä 3

REBOUND

Just Green Transition

Talviseminaari 14.-15.3.2024, Arktikum, Rovaniemi

Neljä tapaustutkimusta

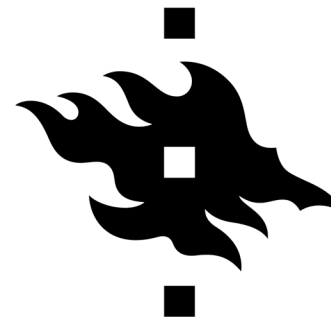
- 1. Moniyrittäjyysmallit luontoperustaisten elinkeinojen ja matkailun resilienssin voimavarana**
Mia Landauer & Henri Wallén
- 2. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus teollisissa suunnitteluprosesseissa**
Minna Pappila, Kimmo Nurmio, Helena Dahlbo, Emmi Vähä, Kari Oinonen, Timo Jouttijärvi & Kaj Forsius
- 3. Luontoperustaisten elinkeinojen oikeudellinen asema maankäytössä**
Juha Joonas & Dorothee Cambou
- 4. EU Green Deal – kustannukset, hyödyt, mahdollisuudet ja haasteet pohjoismaisella arktisella alueella**
Gustav Sigeman

ARKTINEN KESKUS
Lapin yliopisto

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Oikeudenmukaisuus

Osallistaminen

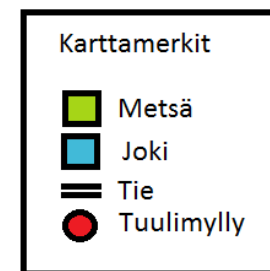
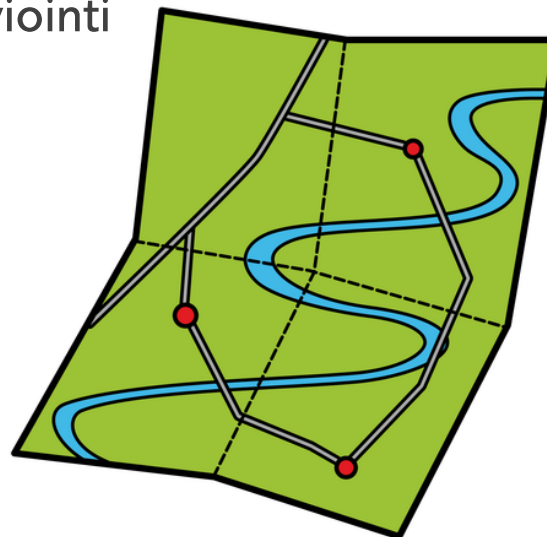
Materiaali ja menetelmät

► Materiaali

- Kyselyt, haastattelut, työpajat, kansalaisraati, kenttähavainnot
- Tieteellinen kirjallisuus, asiakirjat, raportit, lainsäädäntö
- Avoimet tietokannat
- Kartat, paikkatietopohjainen monitavoitearviointi
- Valokuvat, infograafit
- Audio- ja videotallenteet

► Tutkimusanalyysi

- Diskurssi- ja sisällönanalyysi
- Oikeudellinen ja politiikka-analyysi
- Tilastolliset analyysit ja mallit

REBOUND

Just Green Transition

Case 3.1 Moniyrittäjyysmallit luontoperustaisten elinkeinojen ja matkailun resilienssin voimavarana (Lapin yliopisto)

- ▶ Tutkimuskohteena moniyrittäjyyden tarjoamat mallit ja mahdollisuudet
- ▶ Ylisukupolviset, sosiokulttuuriset, ja ympäristöarvot sekä oikeudenmukaisuus keskiössä.
- ▶ Maankäytön suunnittelu ja vaikutukset luontoperustaisen yrittäjyyden näkökulmasta.

Kuva: Porotilamatkailu ry.

Case 3.2 Sosiaalinen oikeudenmukaisuus teollisissa suunnitteluprosesseissa (SYKE)

- ▶ **Kaivokset:** ”Ei merkittävää haittaa”-arvioinnin (DNSH) kehittäminen sisällyttämällä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmat.
- ▶ Miten oikeudenmukaisuus toteutuu nykyisin kaivoshankkeissa? Tarkastelun kohteena viranomaisprosessit.
- ▶ **Tuulivoima** ja suunnitteluprosessien oikeudenmukaisuus.
- ▶ Tavoitteena suosituksia oikeudenmukaisuuden eri näkökulmien mukaan ottamiseksi suunnitteluun ja lupiin liittyvissä prosesseissa.
- ▶ Koealue ja tarkempia rajauksia vielä lukkoon lyömättä, voi myös ehdottaa!

Kuva: Ari Laakso

Case 3.3 Luontoperustaisten elinkeinojen oikeudellinen asema maankäytössä (ULAP & UHEL)

- ▶ Saamelaisten oikeudellinen asema alkuperäiskansan perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen liittyen.
- ▶ Analyysi kohdistuu kansalliseen lainsäädännön sekä Suomen ratifioimien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten soveltamiseen
- ▶ Lopuksi arvioidaan miten alkuperäiskansan oikeudet toteutuvat lainsäädännössä, hallinnossa ja oikeuskäytännössä.

Kuva: Jussi Kestilä

Case 3.4 EU Green Deal – kustannukset, hyödyt, mahdollisuudet ja haasteet pohjoismaisella arktisella alueella (ULAP)

- ▶ EU-tason poliittisten aloitteiden lähtökohdat verrattuna kansallisiin ja alueellisiin tarpeisiin
- ▶ Säännösten mahdolliset vaikutukset kaivannaisteollisuuteen ja paikallisyhteisöihin Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.
- ▶ Tarkoituksena ymmärtää erityisesti, mitä EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan sääntelyn edut ja haitat ovat.

Kuva: Gustav Sigeman

EU komission asetus kriittisten raaka-aineiden turvallisen ja kestäväen toimituksen takaamiseksi: haasteita

Paikallinen vastustus

Hitaat lupaprosessit

Rahoituksen puute

Kestämättömät hankinnat

Kestävyystandardien
puutteet

Kierrätyslainsäädännön
puutteet

Euroopan parlamentin joulukuussa 2023 hyväksymä asetus odottaa neuvoston hyväksyntää

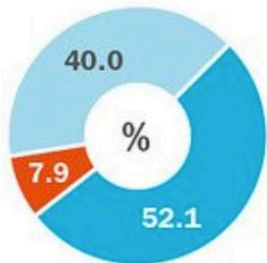
Fossenin tuulivoimaprojekti, Norja

Europe's
largest

onshore wind
power project

- 6 suurta tuulipuistoa Norjaan
- Investointikustannukset € 1.1 mrd
- Sijoittuu saamelaisalueelle, jossa poronhoitoa
- Useita valituksia tehty, mm. koskien Norjan oikeusjärjestelmää

Ownership

- Statkraft
- Nordic Wind Power
- TrønderEnergi

Supplies enough
electricity to power

170 000
Norwegian households

241 km
of roads to be
constructed

Kiitokset!

Yhteydenotot:

Projektikoordinaattori, tutkija
Mia Landauer (Dr.nat.techn., FM)
Arktinen keskus, Lapin yliopisto
Mia.Landauer@ulapland.fi

REBOUND

Just Green Transition

